

**Kraftig stigning  
i dyre lån**

**Vi gældsætter os  
i lyn tempo**

**Danskerne gældsætter  
sig i lyn tempo**

**Danskere elsker  
at låne dyrt**

**Danskerne vælter sig  
i dyre blankolån**

## Lån til Forbrug

— EN UNDERSØGELSE AF MARKEDET FOR LÅN TIL FORBRUG

# Indhold

<b>Hvordan låner danskerne til forbrug?</b>	<b>2</b>
<b>1. Lån til forbrug – mere end forbrugslån</b>	<b>4</b>
Hvad er lån til forbrug? En beskrivelse af delmarkeder	4
Den samlede låntagning til forbrug i 2007	8
Faktorer af betydning for udviklingen i danskernes låntagning	9
Danskernes holdninger til lån til forbrug	9
<b>2. Skøn på lån til forbrug i julen 2007</b>	<b>14</b>
<b>3. En prissammenligning af lån til forbrug</b>	<b>17</b>
Valg af låneform	17
ÅOP som sammenligningsgrundlag	17
En prissammenligning	19

## Hvordan låner danskerne til forbrug?

I julen 2006 viste opgørelser, at omfanget af danskernes lån til forbrug var rekordhøjt. Dette sammenholdt med aktuelle historier om, at danskerne tager dyre smålån i banken, har fået Finansrådet til at analysere, hvordan markedet for lån til forbrug faktisk ser ud.

I denne rapport ser Finansrådet nærmere på, hvor meget og hvordan danskerne optager lån. Samtidigt ses der på, hvor det er billigst at låne penge til forbrug.

Rapporten bygger på en række officielle statistikker samt en undersøgelse af befolkningens lån til forbrug, som Finansrådet har fået gennemført i samarbejde med analyseinstituttet Zapera.

### Lån til forbrug i julen 2007

Danskernes lån til forbrug stiger kraftigt, når julen nærmer sig. Sidste år skønnede Finansrådet, at danskerne ville låne 4,3 mia. kr. ekstra i banken pga. julen. I år skønnes det, at danskerne vil låne 5,0 mia. kr. ekstra i banken pga. julen.

Danskernes lån til forbrug i banken i julen 2007 ventes dermed at nå helt op på 143 mia. kr. ved udgangen af 2007. Hertil kommer danskernes lån gennem finansieringsselskaber. På baggrund af kvartalstal, skønner Finansrådet, at udlånet vil være vokset fra 19,9 mia. kr. i 3. kvartal til 20,7 mia. kr., når året slutter.

Det ser altså endnu engang ud til, at danskernes lån til forbrug bliver rekordstort denne jul. Det har derfor aldrig været vigtigere for danskerne at være bevidste om, hvor og hvordan der lånes.

### De unge opfører sig fornuftigt

Undersøgelsen viser, at unge og lavtlønnede i vid udstrækning opfører sig fornuftigt, når de låner. Specielt de unge i alderen 18-29 trækker på deres kassekredit i banken, når de skal bruge penge til forbrug – i stedet for at anvende dyre løsninger fra finansieringsselskaber. Hele 49 pct. af de lavtlønnede (under 200.000 kr. årligt) har også trukket på deres kassekredit i banken til forbrug, hvorimod det kun gælder 30-38 pct. af de øvrige indkomstgrupper.

Undersøgelsen peger dermed på, at man ikke nødvendigvis låner gennem et finansieringsselskab, når man er ung eller har en lavere indkomst – snarere tværtimod, er der rigtig mange med en lavere indkomst, der låner i banken.

### Hvor er det så billigst at låne?

Beregninger på typiske priser i banker og finansieringsselskaber viser, at for beløb under 6.000 kr. kan det i nogle tilfælde svare sig at låne gennem et finansieringsselskab. Dette er imidlertid kun tilfældet, når finansieringsselskabet ikke har stiftelsesomkostninger og banken samtidigt tager et beløb i oprettelse. Reelt vil det for mange bankkunder være muligt at få oprettet eller udvidet en eksisterende kassekredit uden beregning, hvorved lån gennem finansieringsselskab ikke er hensigtsmæssigt. Udgangspunktet bør derfor altid være banken.

Dette understøttes ad forbrugerundersøgelsen, der viser at danskere, der låner under 60.000 kr. til forbrug finansieringsselskaber, i gennemsnit låner 16.200 kr. til forbrug – altså langt over de 6.000 kr.

Enkelte undersøgelser har vist, at det for små lån oftest er fordelagtigt at låne gennem finansieringsselskaber. Disse undersøgelser bygger dog ofte på forkerte antagelser samt tvivlsomme sammenligninger.

**Kendskabet til ÅOP**

For at kunne overskue hvor det er billigst at låne penge, bør låntagere altid se nærmere på ÅOP – årlige omkostninger i procent – inden de optager lån. Det er den eneste rigtige måde at sammenligne prisen på lån.

Forbrugerundersøgelsen viser, at det er over halvdelen af danskerne, som kender begrebet „ÅOP“. Og blandt danskere, der har optaget forbrugslån inden for de seneste to år, er kendskabet til ÅOP højere.

## 1. Lån til forbrug – mere end forbrugslån

### Hvad er lån til forbrug? En beskrivelse af delmarkeder

Ved udgangen af 2006 skyldte hver dansker knap 32.000 kr. på lån til forbrug i banker og finansieringsselskaber efter et år, hvor gælden var vokset med 3.730 kr. I 2007 ventes tilvæksten at blive 7.065 kr. pr. dansker, så vi i gennemsnit skylder 37.774 kr. ved udgangen af 2007. Hver dansker har dermed skønsomt lånt dobbelt så meget til forbrug i 2007 som i 2006.

Dermed er danske forbrugeres lån til forbrug vokset med ca. 10.000 kr. i forhold til for to år siden. Det betyder også, at danskerne aldrig før har haft lånt så meget til forbrug.

Danskerne låner til forbrug af alt fra biler, rejser, møbler og hårde hvidevarer til almindeligt dagligdagsforbrug af fx tøj og fødevarer. Lån til forbrug omfatter med andre ord alle typer lån og kreditter, som forbrugerne optager med henblik på umiddelbart forbrug. Lån til forbrug kan således adskilles fra lån, der optages med henblik på fx køb eller istandsættelse af bolig, pensionsopsparring eller investeringer af forskellige slags.

Lån og kreditter til forbrug tilvejebringes altovervejende gennem tre kanaler:

- Finansieringsselskaber mv.
- Banker og sparekasser
- Realkreditinstitutter

I denne rapport fokuseres på mindre lån til forbrug – under 50.000 kr. – hvorfor lån til forbrug gennem realkreditinstitutter kun beskrives kort.

### Finansieringsselskaber mv.

En lang række selskaber uden for bank- og realkreditsektoren tilbyder forbrugerne forbrugslån eller forbrugskreditter, hvilket omfatter fx kontokort og kreditkort samt kontantlån på nettet – se herunder. Samlet udgjorde lån fra finansieringsselskaber 19,9 mia. kr. ved udgangen af september 2007.

Supermarkeds kæder, butikcentre og benzinselskaber yder ofte kredit til forbrugere – dog ofte i samarbejde med et finansieringsselskab. Under ét benævnes denne gruppe finansieringsselskaber. Denne gruppe omfatter med andre ord de selskaber, som yder lån til forbrug – og som ikke kan klassificeres som bank, sparekasse eller realkredit.

På grund af det udbredte samarbejde mellem finansieringsselskaber og detailhandel er det vanskeligt at opgøre det nøjagtige antal finansieringsselskaber i Danmark. Det samme finansieringsselskab kan fx stå bag to forskellige detailforretningers finansieringstilbud, mens en tredje detailforretning kan have etableret sit eget selvstændige finansieringstilbud.

Samtidigt findes der en række kreditgivere, der tilbyder lån uden tilknytning til en bestemt vare. Samlet er der tale om et meget komplekst marked, som er svært at overskue. DMA Research har i en undersøgelse foretaget for Forbrugerstyrelsen skønnet, at der i starten af 2006 var minimum 130 forskellige udbydere/brands, der dog var knyttet til de samme 14 finansieringsselskaber<sup>1</sup>.

Overordnet kan udlånet fra finansieringsselskaber opdeles på tre kategorier: 1) Købe- og kontokort 2) Blankolån og 3) Lån med sikkerhedsstillelse.

<sup>1</sup> For en kortlægning af danske finansieringsselskaber henvises til "Undersøgelse af finansieringsselskaber", DMA Research 2006 for Forbrugerstyrelsen.

### 1. Købe- og kontokort

Kategorien dækker over alle former for udlån, hvor der er tilknyttet et kort til brug ved køb eller udlån med en tilhørende konto. Det kan være kort med eller uden sikkerhedsstillelse. Ses der bort fra mange benzinselskaber, så står der finansieringsselskaber bag de fleste kunde- og kontokort.<sup>2</sup> Fx Magasinkort eller Acceptcard osv.

Markedet for købe- og kontokort er vokset jævnt over de seneste fem år fra knap 6 mia. kr. ved udgangen af 2002 til ca. 7,5 mia. kr. ved udgangen af 3. kvartal 2007. Det svarer til, at hver forbruger i gennemsnit har lånt ca. 1.500 kr. på købe- og kontokort.

### 2. Blankolån

Blankolån er kontantlån uden sikkerhedsstillelse, og som ikke er tilknyttet et købe- eller kontokort. Det kan fx være GEmoneybank, Citibank, green credit, Minilån og mange andre. Her låner forbrugerne pengene på „deres glatte ansigt“. Denne type lån har oplevet den største vækst siden 2002 med en gns. årlig vækst på 14,2 pct. Samtidigt har væksten været tiltagende – kulminerende med en år-til-år vækst på over 25 pct. i 3. kvartal 2007. Det svarer til, at hver voksen dansker har øget sin låntagning af blankolån med i alt 340 kr. de første tre kvartaler i 2007.

### 3. Lån med sikkerhedsstillelse

Kategorien omfatter udlån med pant eller sikkerhed i underliggende varekøb, kaution mv., som ikke er finansiel leasing. Disse lån udgør kun knap 14 pct. af det samlede udlån fra finansieringsselskaberne og andelen har været jævnt faldende siden 2002. En stor del af lånene må formodes at være givet med sikkerhed i fast ejendom.

Tabel 1: Udlån fra Finansieringsselskaber mv.

Kredittype	Samlet udlån 3. kvartal 2007 Mio. kr.	Gns. årlig vækst siden 3. kvartal 2002. Pct.
Købe- og kontokort	7.429	4,5
Blankolån	9.716	14,2
Kredit mod sikkerhed	2.779	-6,5
I alt	19.925	6,0

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

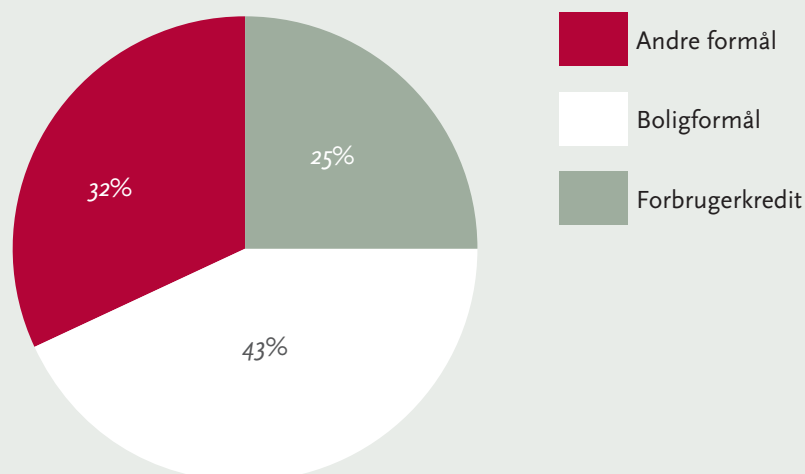
Alene i 2006 voksede udlånet fra finansieringsselskaberne med 1.679 mio. kr. svarende til 396 kr. pr. voksne dansker. Et beløb der i 2007 ved udgangen af 3. kvartal var vokset med yderligere 409 kr. – svarende til et samlet udlån på 4.707 kr. pr. voksen dansker.

<sup>2</sup> Blandt de største er Handelsfinans, der er finansieringsselskabet bag fx Bilka, Føtex, Ekspreslån, Elgiganten, IDEMøbler, Minilån, KvikLån mv. Også IKANO Finans bør nævnes som væsentlig aktør med finansiering bag Bauhaus, Electronic World, IKEA, HøM, en række storcentre mv. GE Money Bank, der både opererer som bank og finansieringsselskab står bag AcceptCard, Expert, ILVA mv. Endelig er SparBank Vest Direkte, et selskab under Sparbank Vest, finansieringskilde i en række butikker og centre. Til slut kan SEBKort nævnes, som udsteder Mastercard, Diners mfl.

### Banker og sparekasser

Danske banker og sparekasser låner i væsentligt omfang ud til forbrug. Tidligere var lån til forbrug – inklusiv kassekreditter – faktisk bankernes største udlånspost til danske husholdninger. Boliglån har imidlertid overhalet forbrugslån som husholdningernes største lånetype de seneste par år. Det skyldes ikke mindst de stigende boligpriser i perioden, samt fremkomsten af nye boliglånstyper som fx prioritetslån og andelsboliglån. Det er dog ganske givet, at en del af låntagers provenu fra disse lån også anvendes til forbrug. Der findes dog ingen opgørelse af omfanget heraf, men det må formodes at være mindst på niveau med forbrugsandelen af realkreditbelåningen.

Figur 1: Fordeling af udlån fra banker, oktober 2007



Kilde: Nationalbanken samt egne beregninger.

**Forbrugerkredit:** Lån ydet til privatpersoner til køb af varer og/eller tjenesteydelser (alm. anfordringskonti i debet, billån, bådlån, private kassekreditter til forbrug mv. Denne kategori omfatter således både lån og kreditter jf. Boksen herom.).

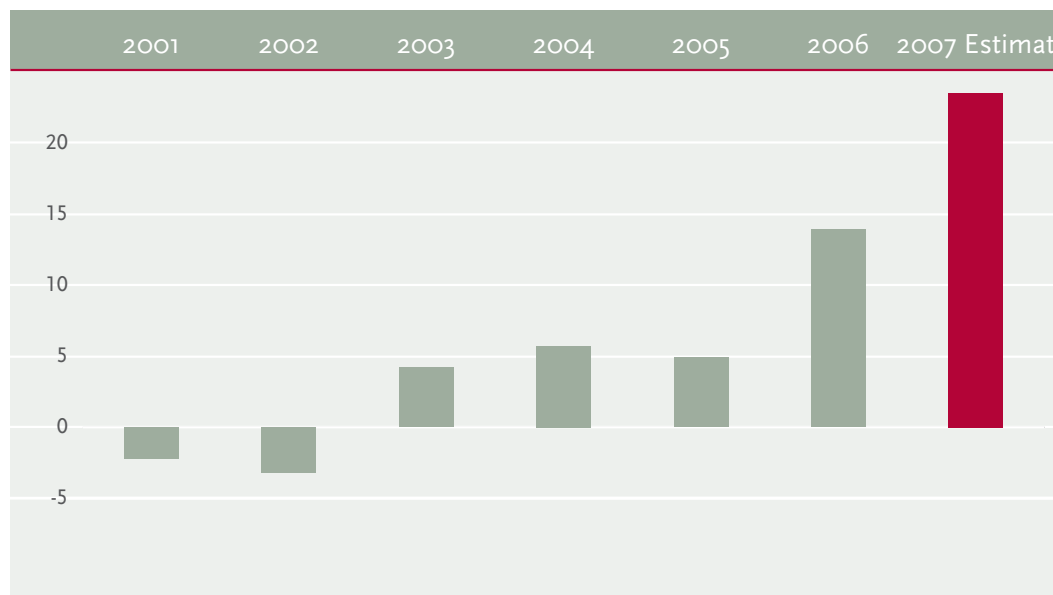
**Andet udlån:** Udlån der ikke falder ind under de øvrige to kategorier (udlån til erhvervsformål, personalelån, studielån, kassekreditter til andre formål mv.)

**Udlån til boligkøb:** Lån til boligformål såsom køb eller forbedringer af fast ejendom, uafhængigt af hvad en eventuel sikkerhed består i (boliglån, prioritetslån, friværdikonto, nedsparingslån, andelsboliglån,)

Ved udgangen af oktober 2007 bestod 25 pct. af de danske husholdningers lån i bankerne af forbrugerkreditter. Dermed havde danskerne lånt 132,6 mia. kr. i forbrugerkreditter, hvilket svarer til ca. 31.000 kr. pr. voksne dansker.

Forbrugerkreditterne i bankerne voksede med 14 mia. kr. i 2006 svarende til ca. 14 pct. eller 3.333 kr. pr. dansker. I 2007 ventes dette beløb at vokse med yderligere 27 mia. kr. eller knap 24 pct., hvilket svarer til 6.463 kr. pr. voksne dansker. Det er den største vækst i forbrugerkreditter i den periode, hvor statistikken er tilgængelig. Udviklingen siden 2001 er illustreret i figur 2:

Figur 2: Årlig vækst i bankernes forbrugerkreditter siden 2001. Skøn for 2007.



Kilde: Nationalbanken, MFI-statistikken og egne beregninger.

#### Lån

Når man optager et lån, låner man et fast beløb, som udbetales på en gang. Løbetiden på lånet er fastsat ved aftalens indgåelse, dvs. at låntager ved, hvornår lånet er tilbagebetalt. Det betyder også, at det er aftalt, hvor mange ydelser (afdrag og renter), der betales på lånet, og hvornår disse forfalder. Ydelser betales oftest månedligt, kvartalsvis eller årligt.

#### Kredit

Når man får en kredit, giver banken låntager mulighed for at låne penge op til et fastsat kreditmaksimum, fx 50.000 kr. Det er derved op til låntageren selv at bestemme, hvor stort et beløb, der trækkes på kreditkontoen, så længe det fastsatte maksimum ikke overskrides. Der betales renter af det beløb, der til en hver tid er trukket på kreditkontoen. Renter trækkes oftest månedligt eller kvartalsvis på kontoen. Man bestemmer selv, hvornår man betaler af på kreditten. Der er normalt ikke fastsat en fast løbetid på kreditten. Det bliver dog ofte aftalt, i hvert fald for kreditter i banker, at kreditten genforhandles inden for en vis periode, fx et eller fem år.

#### Realkreditinstitutter

Danske realkreditinstitutter yder kun lån mod pant i fast ejendom. Dette lånemarked er imidlertid det suverænt største marked for privat låntagning. Undersøgelser viser, at en væsentlig del af realkreditlånene anvendes til andre formål end investering i boliger. Realkreditrådet kortlægger i en undersøgelse, hvordan konverteringsgevinster og tillægsbelåninger anvendes. Af de 10 pct. af boligejerne, der i 2006 valgte at optage et tillægslån uden omlægning eller at omlægge

og i den forbindelse få et provenu, gik 20 pct. af provenuet til forbrug – svarende til ca. 10 mia. kr.

Andre undersøgelser viser et lignende billede. Eksempelvis viste en undersøgelse fra 2005, at hele 36 pct. af alle omlagte realkreditlån i 2004 havde til formål at øge det private forbrug.<sup>3</sup>

Finansrådet har i denne analyse valgt at fokusere på markedet for mindre lån til forbrug – med fokus på udlån fra banker og finansieringsselskaber. Lån til forbrug gennem realkrediten vil derfor ikke blive behandlet yderligere. Typisk vil et realkreditlån først være fordelagtigt ved lånebeløb over 60.000 kr. – afhængigt af antagelser.

### Den samlede låntagning til forbrug i 2007

Finansrådet har beregnet et estimat på det samlede omfang af merudlån til forbrug i 2007 for såvel finansieringsselskaber og banker, jf. tabel 2 nedenfor.

**Tabel 2: Merlån(netto) optaget til forbrug pr. voksne dansker (flow)**

Kroner pr. dansker	Finansieringsselskaber	Banker - forbrugercredit
2006	396	3.334
2007 skøn	602	6.463

*Kilde: Danmarks Statistik, Nationalbanken, Realkreditrådet og egne beregninger  
Alle beregninger bygger på lineære fremskrivninger, der tager højde for trend og sæson i lånudvikling.*

Det fremgår, at der har været en bemærkelsesværdig vækst på finansieringsselskabernes merudlån. Væksten er på over 50 pct. i 2007, hvilket dog skal ses i lyset af det relativt lave udgangspunkt. Hver dansker skønnes således ved udgangen af 2007 at have lånt yderligere ca. 600 kr. af et finansieringsselskab. Dermed skønnes danskernes samlede gæld til finansieringsselskaberne at udgøre ca. 4.900 kr. pr. dansker ved udgangen af 2007.

Tilsvarende fremgår det, at bankerne også har oplevet en markant vækst i 2007 på deres udlån af forbrugerkreditter. Det samlede merudlån kan skønnes til 6.463 kr. pr. dansker, således at danskernes gæld vurderes at lande på knap 34.000 kr. ved udgangen af året, jf. tabel 3.

**Tabel 3: Samlet lån optaget pr. voksne dansker (stock)**

Kroner pr. dansker	Finansieringsselskaber	Banker - forbrugercredit
2006	4.298	27.416
2007 skøn	4.900	33.879

*Kilde: Danmarks Statistik, Nationalbanken og egne beregninger.*

<sup>3</sup> Hvor går lånerne hen? Lennart Lyngge Andersen og Henrik Juul, Center for kreditret og kapitalmarkedsret, CBS 2005.

### Faktorer af betydning for udviklingen i danskernes låntagning

Når danskerne i de seneste år har lånt rekord mange penge til forbrug, skyldes det en lang række faktorer. I modsætning til hvad man måske skulle tro, så øges lånelysten hos danskerne, når det går godt for dem og dansk økonomi. Det skyldes bl.a.:

- Generelt gunstig økonomi
- Tiltro til fremtiden
- Boligprisernes udvikling
- Mere fleksible lånemuligheder
- Holdningsændring

Den danske økonomi befinder sig i disse år i en særdeles fordelagtig situation. Ledigheden befinder sig på et historisk lavt niveau, der er overskud på såvel betalingsbalance som offentlige finanser. Hertil kommer, at inflationen holder sig på et lavt niveau. Det betyder samlet set, at danskerne ser lyst på fremtiden og egen økonomi. Dette giver sig fx udslag i en forbrugertillid, der ligger på et højt niveau. Og har man tillid til fremtiden, tør man også investere og forbruge. Har man forventninger om kommende indkomstfremgang, vil man som forbruger allerede i dag omsætte det til et højere privatforbrug.

Det optimistiske syn på den privatøkonomiske udvikling understøttes for boligejernes vedkommende af den kraftige vækst, vi har set i boligpriserne de sidste ti år. Siden 1995 er prisen på enfamiliehuse i gennemsnit vokset med knap 10 pct. om året. Samlet er boligformuen vokset markant siden boligmarkedet vendte i 1993, sådan at boligejerne ifølge en opgørelse fra Nationalbanken i 2006 havde en boligformue på 2.694 mia. kr., hvoraf de 1.922 mia. kr. var i enfamiliehuse.

Der er heller ingen tvivl om, at nye låneformer med mulighed for fx afdragsfrihed har bidraget til øget låntagning med henblik på at øge det private forbrug.

Slutteligt kan en gradvis holdningsændring til lån have fundet sted. Mens ældre generationer tidligere måske har haft en modvilje omkring det at stifte gæld, så kan nyere – og mere velhavende – generationer i højere grad have valgt at benytte sig af de lånemuligheder, der findes.

### Danskernes holdninger til lån til forbrug

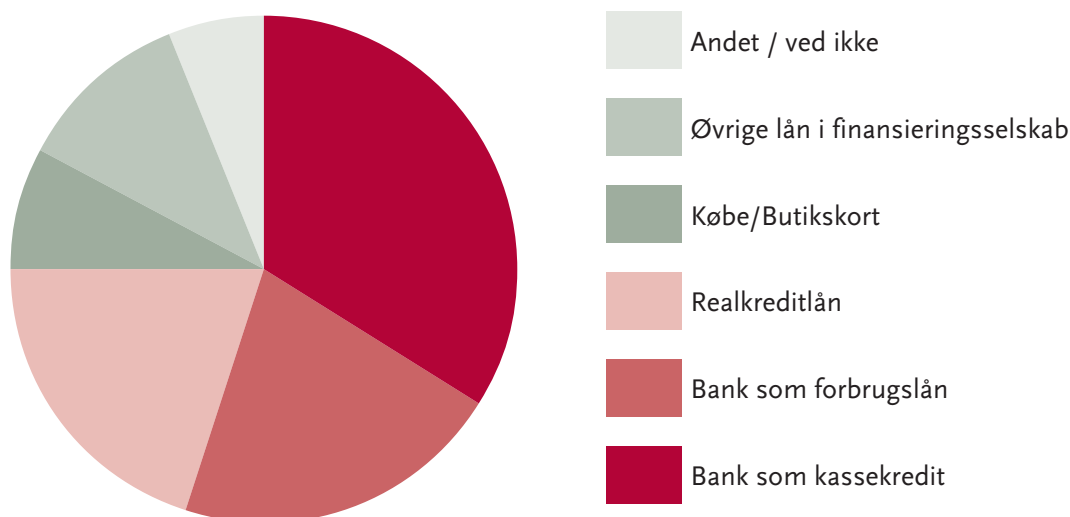
Finansrådets spørgeundersøgelse om lån til forbrug viser, at rigtig mange danskere på den ene eller den anden måde låner for at få råd til forbrug. Hele 40 pct. af de adspurgte i undersøgelsen har optaget lån til forbrug inden for de seneste to år. Forskellen mellem kønnene og aldersgrupperne adskiller sig ikke væsentligt, men undersøgelsen indikerer tydeligt, at det især er familier med hjemmeboende børn, der har behov for at låne ekstra.

I aldersgruppen 60-69 år har 29 pct. optaget lån til forbrug inden for de sidste to år, mens aldersgruppen 30-39 år er repræsenteret med 44 pct. Det er derfor ikke overraskende, at en større procentdel af respondenter med hjemmeboende børn har svaret, at de indenfor de seneste to år har optaget lån til forbrug.

### Danskerne låner gerne penge i banken

Af alle låntagerne har 34 pct. trukket på deres kassekredit i banken, og 21 pct. har oprettet forbrugslån i banken. 20 pct. har optaget et realkreditlån, og de resterende 11 pct. har lånt direkte gennem et finansieringsselskab – fx Citibank, Green Credit, Minilån osv. 8 pct. har lånt til forbrug ved brug af et købe/kreditkort, jf. figur 3:

Figur 3: Hvor blev der sidst lånt penge til forbrug?



Kilde: Finansrådets forbrugerundersøgelse

Specielt de unge i alderen 18-29 trækker på deres kassekredit i banken, når de skal bruge penge til forbrug (49 pct.), mens 24 pct. af den samme gruppe har optaget forbrugslån i banken. Kun 6 pct. af de unge har – ikke overraskende – lånt gennem deres realkreditinstitut. Den resterende fjerdedel har optaget deres lån gennem finansieringsselskaber.

De adspurgte i alderen 40-59 år, som ikke låner gennem realkredit, låner i højere grad deres penge udenfor banken (ca. 29 pct.), mens aldersgruppen 60-69 først og fremmest låner gennem realkredit. Det hænger sandsynligvis sammen med de høje friværdier.

49 pct. af låntagerne med en husstandsindkomst på under 200.000 kr. har trukket på deres kassekredit i banken, og 18 pct. har optaget lån i banken til forbrug. Denne gruppe kan i høj grad tænkes at være sammenfaldende med gruppen af unge, og modsat hvad man måske kunne forvente, optager en stor andel af både de lavtlønnede og de unge deres forbrugslån gennem banken. Den gruppe som i største omfang (45 pct.) låner deres penge gennem finansieringsselskaber, er singler med hjemmeboende børn.

Undersøgelsen peger altså på, at man ikke nødvendigvis låner gennem finansieringsselskab, når man har en lavere indkomst – snarere tværtimod, er der rigtig mange med en lavere indkomst, der låner i banken.

#### Jo ældre man er, jo højere indkomst eller jo flere børn – jo højere beløb låner man

Størrelsen på det optagede lån afhænger typisk af de adspurgtes alder, boligforhold og indkomst. Aldersgruppen 40-69 år låner de højeste beløb, og heraf topper de 60-69 årige, da 51 pct. af dem har optaget store lån. Derudover er det låntagere med tre børn eller mere i husstanden, og dem som bor i ejerbolig, som låner de højeste beløb til forbrug.

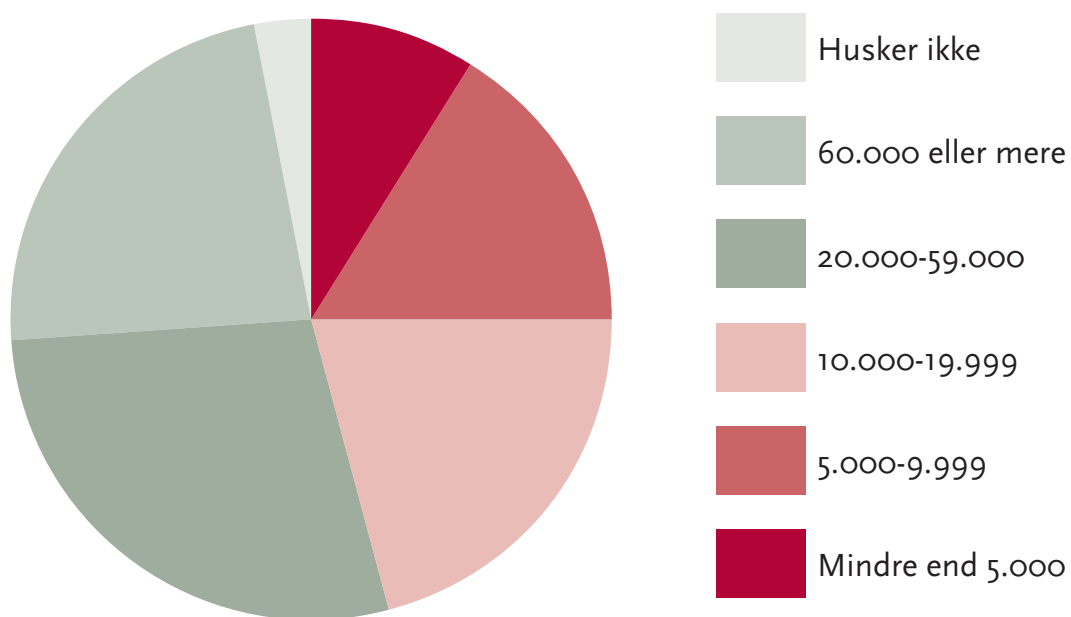
Husstandsindkomsten har ikke så stor betydning for, hvorvidt danskerne optager forbrugslån, dog har kun 35 pct. med en husstandsindkomst over 800.000 kr. optaget lån. Til gengæld låner dem med en højere husstandsindkomst større beløb end dem med en lavere. Af de 35 pct. af

låntagere med en husstandsindkomst på over 800.000 kr. har 67 pct. lånt beløb på 60.000 kr. eller derover.

Ser man på dem, der har lånt til forbrug i bank, sparekasse eller finansieringsselskab, dvs. fraregnet realkredit, så er det kun 9 pct., der har lånt 5.000 kr. eller derunder. Det er typisk de unge i alderen 18-29 år, der låner lave beløb, og de som bor til leje.

Når man taler lån til forbrug er det med andre ord relevant at se på større beløb, jf. figur 4.

**Figur 4: Hvor mange penge blev lånt ved seneste lån til forbrug?**



Kilde: Finansrådets forbrugerundersøgelse.

Anm: Lån til forbrug gennem realkredit er udeladt.

Kigger man på lån til forbrug eksklusiv realkreditlån, så optog danskerne i gennemsnit ca. 16.200 kr. i lån sidste gang, der blev lånt til forbrug, når man fraregner lån over 60.000 kr.

Ser man alene på udlånet fra finansieringsselskaberne inklusiv købe- og kreditkort, så er lånebeløbene også forholdsmæssig høje, jf. tabel 4:

Tabel 4: Hvor meget lånes der i Finansieringsselskaber og via. Købekort og kreditkort?

Kredittype	I alt	Købekort/Butikskort	Finansieringsselskab
Mindre end 5.000	15%	12%	3%
5.000-9.999	19%	11%	8%
10.000-19.999	29%	12%	17%
20.000-59.000	25%	8%	17%
60.000 eller mere	12%	0%	12%
I alt	100%	43%	57%

Kilde: Finansrådets forbrugerundersøgelse

Det er under 1/6 af lånene, der ligger under 5.000 kr. Således har 73 pct. af låntagerne sidste gang de lånte i et finansieringsselskab lånt mellem 5.000 kr. og 59.000 kr. Ser man på alle lån under 60.000, har der i gennemsnit været lånt lidt over 18.000 kr.

#### Banken er billigst og lettest ifølge låntagerne

De låntagere, der har optaget lån gennem finansieringsselskaber angiver forskellige årsager til, hvorfor de ikke har henvendt sig i en bank eller i et realkreditinstitut.

Der er 19 pct., som uden nærmere begrundelse blot ikke ønsker at optage lån i banken. Det er hovedsagligt de unge i alderen 18-29 år (24 pct.) og de ældre i alderen 60-69 år (31 pct.), som ikke ønsker at låne i banken.

17 pct. af gruppen finder at det er for besværligt at låne penge i banken. Her er det aldersgruppen på 30-49 år, som er de mest kritiske.

Der er 14 pct., som ikke troede, de kunne få et lån i banken, mens andre 13 pct. reelt ikke kunne få et lån, da de henvendte sig til deres bank.

Andre 12 pct. mener, at det er for dyrt at låne til forbrug i banken - her er det igen de unge, som ligger højest.

Endelig er der 24 pct. som havde en anden grund, mens 8 pct. ikke vidste hvorfor, de ikke tog lånet i en bank eller et realkreditinstitut.<sup>4</sup>

Ser man på hvor låntagerne mener, at det er lettest at låne, så finder 51 pct. af låntagerne, at det er lettest at låne i banken. Her er det de unge i alderen 18-29 år som topper, da 61 pct. af dem synes, at det er lettest at optage lån i banken, mens kun 45 pct. i aldersgruppen 40-59 år er enige i dette. Der er 15 pct., af alle låntagerne, som synes, det er lettest at oprette et købekort/butikskort, mens der er 14 pct., der finder det lettest at oprette lån gennem et finansieringsselskab. Det er hovedsagligt danskere i alderen 50-59 år (20 pct.), som synes det er lettest at oprette lån gennem et finansieringsselskab.

<sup>4</sup> Svarprocenterne summer ikke til 100, da man havde mulighed for at give mere end ét svar.

Der er 62 pct. låntagere, der tror, det er billigst at låne pengene i banken, mens 24 pct. peger på et realkreditinstitut. Det er hovedsagelig de unge i alderen 18-29 år og 30-39 år, med henholdsvis 67 pct. og 71 pct. som tror banken er billigst, mens kun 50 pct. i aldersgruppen 50-59 år tror, det er billigst, idet hele 35 pct. peger på et realkreditinstitut. Generelt har både yngre og ældre danskere tiltro til, at banken har de letteste og billigste lån.

## 2. Skøn på lån til forbrug i julen 2007

Danskernes forbrug stiger kraftigt, når julen nærmer sig. Det har været skønnet, at danskerne alene køber julegaver for ca. 10 mia. kr. i 2007. Men der skal ikke kun købes gaver, der skal også festes – både i familien og blandt venner og kolleger. Det betyder også ekstra udgifter til tøj, mad osv. Samtidigt er der nogle, der når at handle på udsalg inden decembers udgang. Det betyder, at danskernes lån til forbrug får et markant løft i december.

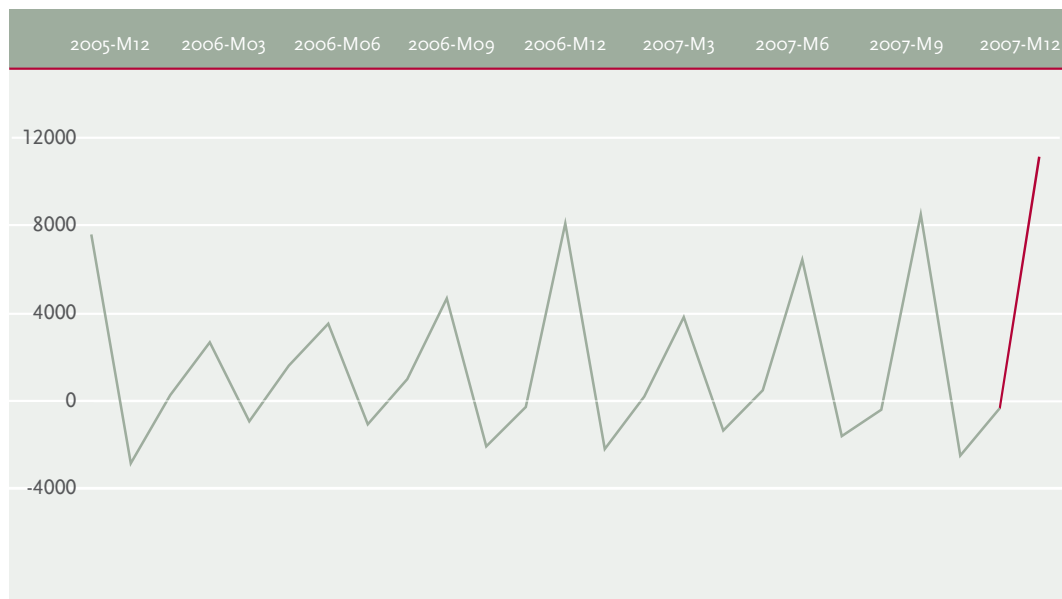
Men hvor meget låner danskerne til forbrug i julen? I dette afsnit vil vi skønne over danskernes lån i banker og sparekasser samt finansieringsselskaber med henblik på ekstraforbrug i julen.

### Lån til juleforbrug i bankerne

Ser man på udviklingen i bankernes udlån til danske husholdninger, er det oplagt at fokusere på udviklingen i forbrugerkreditterne, der indeholder bl.a. almindelige forbrugslån samt kassekreditter. Det er disse kreditter, danskerne i altovervejende omfang trækker på, når de låner til forbrug.

Ser man på, hvordan forbrugerkreditterne udvikler sig over året, tegner der sig et tydeligt mønster, hvor trækket på kassekreditterne i forbindelse med boligterminerne hvert kvartal træder tydeligt frem, jf. figur 5.

**Figur 5: Forbrugerkreditter – nettonydlån i mia. kr. 2005-2006. Skøn for november og december er markedet med rød.**



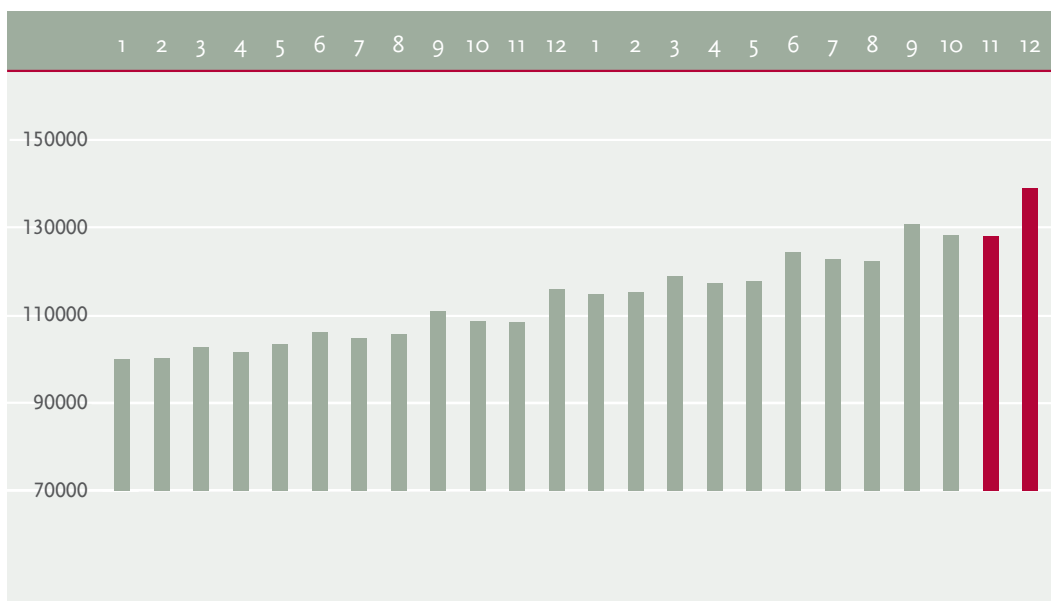
Kilde: Nationalbanken, Balance- og Strømstatistik, Husholdninger, forbrugerkredit og egne beregninger.

Det ses også af figuren, at der i december måned (M12) er et særligt stort træk. Med udgangspunkt i det lånemønster, som er illustreret i figur x kan der beregnes et skøn på merlån til forbrug i julen 2007. Dvs. forskellen mellem det almindelige træk i en terminsmåned og så det træk, der sker i december måned. Sidste år skønnede Finansrådet, at danskerne ville låne 4,3 mia. kr. ekstra i banken pga. jul, og det faktiske tal blev 4,1 mia. kr.

Tilsvarende kan der beregnes et skøn på lån til forbrug i julen 2007. Her skønnes det, at der vil blive lånt 11,1 mia. kr. ekstra i 4. kvartal jf. figur x, heraf kan de 6,1 mia. kr. tilskrives den tilbagevendende top ved hvert kvartals afslutning, mens de 5,0 mia. kr. kan tilskrives julen.

Den samlede udvikling i danskernes forbrugerkreditter i bankerne er – inkl. fremskrivning - vist i figur 6:

**Figur 6: Udvikling i forbrugerkreditter i danske banker 2006-2007. Skøn for november-december 2007 er markeret med rød. Mio. kr.**



Kilde: Nationalbanken, Balance- og Strømstatistik, Husholdninger, forbrugerkredit og egne beregninger.

Med forventningen om et rekordstort lån i julen 2007, ventes danskernes lån til forbrug i banken at nå rekordhøje 143 mia. kr. ved udgangen af 2007.

#### Lån til forbrug i Finansieringsselskaber mv.

Der findes ikke opgørelser over låneudviklingen i finansieringsselskaberne for december, men på baggrund af kvartalstal, kan der beregnes skøn på merlånet i 4. kvartal. Ved 3. kvartal 2007 var der lånt 19,9 mia. kr. i Finansieringsselskaberne, og dette tal skønnes til at være vokset til 20,7 mia. kr. når året slutter, jf. figur 7 nedenfor.

Figur 7: Vækst i udlån fra finansieringsselskaber 2002-2007. Skøn markeret med rød.



Kilde: Statistikbanken, Danmark Statistik og egne beregninger.

#### Lån til forbrug andre steder

Som beskrevet kan danskerne også låne til forbrug i realkreditinstitutter, ligesom de har mulighed for at trække på fx prioritetslån mv. i bankerne. Hertil kommer, at danskerne i et uvist omfang trækker på forskellige former for opsparing i julen. Der er derfor ikke foretaget et samlet skøn over forbrug i julen fra disse kilder, da estimerne er for usikre.

### 3. En prissammenligning af lån til forbrug

#### Valg af låneform

I forbindelse med optagelse af lån til forbrug er der en række forhold, der kan gøre sig gældende i valget af, hvor lånet skal optages:

- Det skal gerne være billigst muligt
- Det skal være gennemsigtigt
- Det skal være nemt
- Det skal gå hurtigt
- Muligheden for at få rådgivning

Samtidigt kan der være andre forhold, der spiller ind. Fx er det ikke altid muligt at få et lån af den ønskede størrelse hos den ønskede lånegiver – fx hvis ens privatøkonomi er anstrengt, eller man måske tidligere ikke har været i stand til at betale lån tilbage. I den gennemførte spørgeskemaundersøgelse svarede 27 pct. af dem, der havde optaget lån til forbrug hos et finansieringsselskab, at de enten ikke kunne få lån i banken (13 pct.) – eller troede, at de ikke kunne få lån i banken (14 pct.)

For de resterende tre ud af fire låntagere hos finansieringsselskaberne er det altså andre forhold end manglende mulighed for at låne i banken, der spiller ind.

Eksempelvis svarede 17 pct. at det var for besværligt. Bag dette svar ligger formentlig en antagelse om, at et lån i banken kræver et besøg i filialen en hverdag inden kl. 16. Dette er imidlertid en udbredt fejlopfattelse, da det store flertal af danskere vil kunne få bevilget et lån af deres bank 24 timer i døgnet – alle ugens dage.

Lån i finansieringsselskaberne kan også skyldes, at man måske ikke ønsker at spørge sin bankrådgiver om, hvorvidt et givet lån kan bevilges. Dette er måske en del af forklaringen bag, at 19 pct. af principielle årsager ikke ønsker at låne i banken.

For 32 pct. af låntagerne gælder imidlertid, at de enten havde en anden grund (24 pct.) eller også ikke vidste (8 pct.), hvorfor de tog lånet i et finansieringsselskab.

Det ville dog være mest økonomisk rationelt, hvis det var prisen på lånet – ÅOP – der var udgangspunktet for, hvor der blev lånt. Det var imidlertid ikke tilfældet for 3 ud af 4 låntagere.

#### ÅOP som sammenligningsgrundlag

ÅOP står for de Årlige Omkostninger i Procent, og er den samlede pris for et lån eller en kredit udtrykt i procent per år. ÅOP kaldes ofte kiloprisen på lån og kan beregnes på alle lån og kreditter. Ved beregningen af ÅOP medtages alle omkostninger, som låntager skal betale for lånet eller kreditten. Det vil sige stiftelsesomkostninger, renter og andre engangsomkostninger. Med ÅOP lægges engangsomkostninger oven i renten og fordeles ud på hele lånets løbetid. Derfor vil ÅOP typisk være højere end lånets nominelle rente.

Omkostninger, som ikke er direkte tilknyttet til lånet, eller omkostninger som efterfølgende pålægges låntager, medregnes derimod ikke ved beregningen af ÅOP, fx misligholdelsesomkostninger, omkostninger ved overførsel af penge til lånet, omkostninger ved at have en konto som bruges til betaling af ydelserne på kreditten, medlemsbidrag ved optagelse i en forening eller sammenslutninger i henhold til en anden aftale end kreditaftalen

ÅOP kan oplyses før og efter skat. I oplysningen om ÅOP efter skat er indregnet de skattefradrag som opnås for renteudgifter, der er tilknyttet lånet. Den skattesats, der anvendes, er en gennemsnitssats, som beregnes ud fra personer, der forudsættes at have en negativ kapitalindkomst, og som bor i en kommune med en gennemsnitlig skattesats.

ÅOP giver et billede af, hvor meget låntager reelt kommer til at betale for et lån eller en kredit, og kan derved give en indikation af, om et lån eller en kredit er billig eller dyr.

Da der i ÅOP medregnes alle omkostninger, er tallet det bedste værktøj til at sammenligne prisen på lån eller kreditter. Udgangspunktet er, at jo lavere ÅOP, jo billigere lån, men et lån med lang løbetid vil have en lavere ÅOP, end et tilsvarende lån med en kort løbetid. Det skyldes, at engangsomkostningerne ved det lange lån fordeles over en længere periode. Derfor opnås den absolut bedste sammenligning med ÅOP, i de tilfælde hvor hovedstolen og løbetiden er den samme på de lån eller kreditter, som skal sammenlignes.

Ifølge prisoplysningsbekendtgørelsen skal alle banker og finansieringsselskaber oplyse om ÅOP på de mest almindelige forbrugslån og kreditter både i forretningslokalet og på selskabets hjemmeside.

Udbyder en bank eller et finansieringsselskab forbrugslån, skal standardforudsætningerne i skemaet nedenfor fremgå for de enkelte lån. Det betyder, at forbrugeren altid kan sammenligne ÅOP både før og efter skat på denne type lån. Tilsvarende gælder der standardforudsætninger for billån, boliglån og kassekreditter (fremgår ikke)

Lånetype	Hovedstol i kr.	Løbetid i år	Afdragsform	ÅOP før skat	ÅOP efter skat*
Forbrugslån	40.000	5	Annuitetslån	ÅOP før skat	ÅOP efter skat

Ifølge kreditaftaleloven skal kreditgiveren oplyse forbrugeren om ÅOP, når forbrugeren indgår en aftale om et lån eller en kredit.

### Danskernes kendskab til ÅOP

Blandt samtlige adspurgte i spørgeskemaundersøgelsen (2540) er der 53 pct., der kender begrebet ÅOP. Ser man på de adspurgtes alder, er der er ikke markant variation i forhold til kendskabet – dog er kendskabet i gruppen af 30-49-årige på ca. 60 pct. og dermed højere end blandt de unge (18-29 år), hvor kendskabet ligger på 50 pct.

Blandt låntagerne er kendskabet til ÅOP højere, da 62 pct. kender begrebet. Igen er kendskabet blandt de unge lidt lavere end gennemsnittet (55 pct.), og de 30-39 årige har det højeste kendskab til ÅOP (67 pct.).

Det er låntagere med en lav husstandsindkomst, der har det laveste kendskab til begrebet (46 pct.) Omvendt har låntagere med en højere indkomst det højeste kendskab (71 pct.).

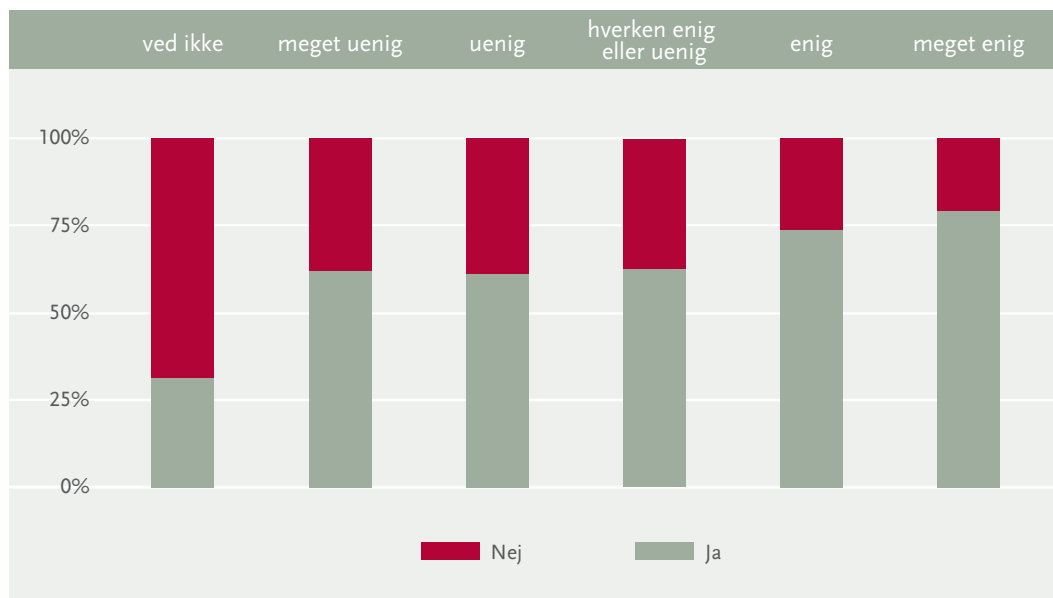
### Dem der kender ÅOP, anvender, når de låner

Ud af de 62 pct. af låntagerne, der kender begrebet, var 86 pct. opmærksom på ÅOP ved optagning af deres seneste lån. Det betyder, at de fleste af dem, der kender begrebet, også anvender det som redskab ved låneoptagelse.

Undersøgelsen viser, at der blandt låntagerne er 28 pct., der altid undersøger forskellige lånemuligheder, inden de optager lån, mens 14 pct. ofte og 18 pct. nogle gange undersøger de forskellige lånemuligheder. Der er ikke de store udsving i hverken aldersgrupper eller køn, dog kan det konstateres, at der er flere unge og låntagere med en lavere indkomst, der aldrig eller sjældent undersøger lånemarkedet.

Undersøgelsen viser også, at de, der kender ÅOP, i højere grad finder det nemt at sammenligne priser på lån. I gruppen af låntagere, der er meget enige i, at det er nemt at sammenligne prisen på lån, kender næsten 80 pct. til ÅOP. Omvendt gælder det, at kun 31 pct. af dem, der svarer „ved ikke“ til, hvorvidt man finder det nemt at sammenligne prisen på lån, kender ÅOP.

**Figur 8: Kendskab til ÅOP fordelt på i hvilket omfang man synes det er nemt at sammenligne prisen på lån.**



Kilde: Finansrådets forbrugerundersøgelse

### De uerfarne låntagere har endnu brug for hjælp

Det er hovedsagligt de 40-69-årige, som er enige i, at det er nemt at undersøge prisen på forskellige lånemuligheder, mens det er dem i aldersgruppen 18-39 år, som er uenige. Det er altså ofte de ældre og mere erfarne låntagere, der finder det nemt at navigere inden for de forskellige lånemuligheder. Ofte er det også de unge, og dem med en husstandsindkomst på under 200.000 kr., der ikke undersøger forskellige lånemuligheder, og som har det laveste kendskab til ÅOP – de uerfarne har dermed størst risiko for at komme til at betale for meget for deres lån.

Den aldersgruppe som har det største kendskab til ÅOP (de 30-39-årige), mener ikke at det er nemt at undersøge prisen på flere lånemuligheder, hvilket fx kan betyde, at gruppen ikke anvender ÅOP til at sammenligne priserne på lån på markedet, eller gruppen ikke mener at have adgang til oplysningerne om ÅOP. Låntagerne på 40-59 år, som også har et stort kendskab til ÅOP, mener modsat, at det er nemt at undersøge markedet. Undersøgelsen viser dermed, at der stadig er et behov for, at danskerne lærer begrebet ÅOP at kende – og lærer at anvende det korrekt.

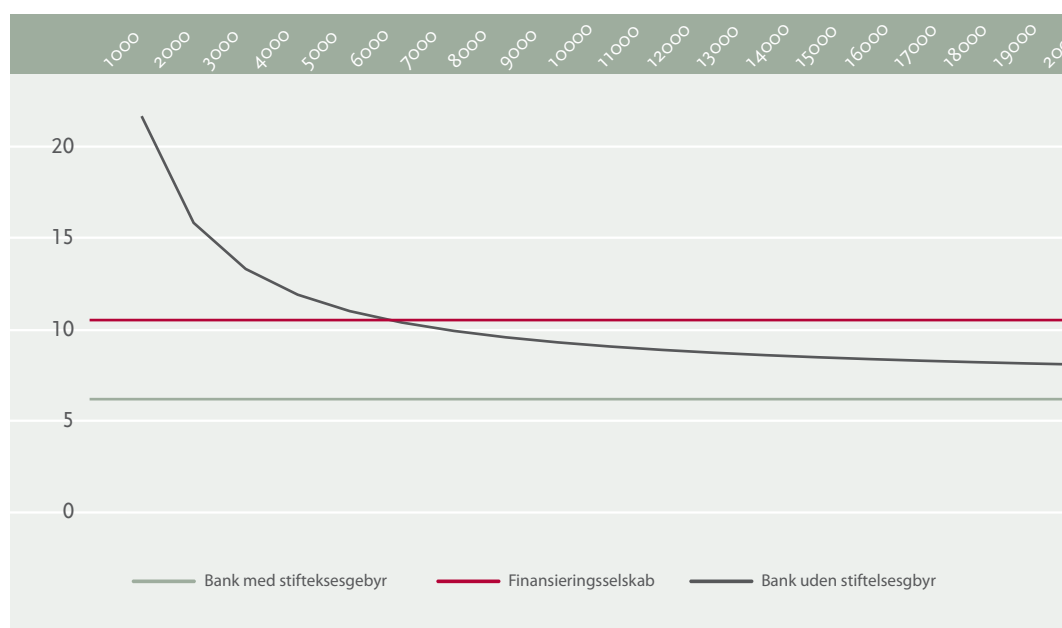
### En prissammenligning

Når hver voksne dansker ved udgangen af 2007 skønnes at have lånt knap 39.000 kr. til forbrug i banker og finansieringsselskaber, så er det ikke uvæsentligt for den enkelte, til hvilken pris lånet er optaget – hvor høj er ÅOP?

Der er selvfølgelig andre forhold end prisen, der er afgørende for, hvilket lån der er mest fordelagtigt for den enkelte. Som nævnt i forrige afsnit, så lægger forbrugerne også vægt på en række andre forhold. Men som udgangspunkt bør en sammenligning af ÅOP altid være central.

Man kan under en række forudsætninger anført i tabel b nedenfor beregne, hvornår en given lånekilde er mest fordelagtig i forhold til det lånte beløb, jf. figur 9.

**Figur 9: ÅOP efter skat – fordelt på lånekilde og lånebeløb**



Kilde: Egne beregninger. Bank med stiftelsesgebyr: 500 kr. antaget.

Det viser sig, at for beløb under 6.000 kr. kan det i nogle tilfælde svare sig at låne gennem et finansieringsselskab – under antagelsen at finansieringsselskabet ikke har stiftelsesomkostninger – samt at banken tager 500 kr. i oprettelse. Reelt vil det for mange bankkunder imidlertid være muligt at få udvidet en eksisterende kassekredit, hvorved lån gennem finansieringsselskab altid bliver dyrere - uanset det lånte beløb.

Beregningens antagelser er anført i tabel b og bygger på oplysninger indhentet fra de største banker, finansieringsselskaber mv.

Tabel b: Antagelser bag beregning

	Bank uden stiftelsesgebyr	Finansierings-selskab	Bank med stiftelsesgebyr
Skattesats	33,00%	33,00%	33,00%
Pålydende rente:	9,00%	15,00%	9,00%
Rente efter skat:	6,03%	10,05%	6,03%
Løbetid (år):	5	5	5
Rentetilskrivninger p.a.:	12	12	12
Afdragsterminer p.a.:	12	12	12
Antal ydelser=	60	60	60
Effektiv rente e. skat p.a. =	0,0619948	0,105260984	0,061994774
Fast stiftelse:	0	0	-500

For yderligere bemærkninger til antagelserne henvises til bilag b.

Såfremt det antages, at halvdelen af finansieringsselskabslånene (19,9 mia. kr.) flyttes til en bank eller sparekasse uden stiftelsesgebyr – og under antagelse af de givne satser – ville danskerne årligt kunne spare 417 mio. kr. – svarende til 100 kr. årligt pr. voksne dansker.